Уводник

У (пост)транзиционом српском друштву, које је, стицајем сплета несрећних околности, током последњих неколико деценија претрпело небројене друштвене и политичке потресе и ломове, много се говори о култури – о „месту културе“, „недостатку простора за културу“, о неопходности „промене културних парадигми,“ о „деструктивности и примитивности“ постојећег културног обрасца, непостојању систематске културне политике итд.

Често се, наиме, може чути како је српска култура неизлечиво примитивна, суштински антимодерна, неоригинална и неотклоњиво аутистична, али такође и, с друге стране, како је, наводно, једина аутентична, најстарија, најдуховнија итд. Управо је свеприсутност једног, нажалост, пречесто крајње лаичког, научно неутемељеног, веома површног и уз то апсолутно исполитизованог дискурса о културној политици Србије била и главни повод за приређивање научног скупа Културна политика у Србији, који је, у организацији Истраживачко информативног центра – Нова српска политичка мисао, реализован 31. августа и 1. септембра 2007. године на планини Тари.

Наша жеља била је да побудимо интерес квалификоване, али и шире јавности за проблем места и улоге културе у српском друштву и политици, да отворимо дијалог и омогућимо сусрете различитих становишта о значају и конкретним потенцијалима адекватне и реално утемељене културне политике. На наше велико задовољство, показало се да нисмо били усамљени у том настојању, већ да је сличан ентузијазам, сличну свест о значају теме и драматичности проблема, те сличну вољу за разматрањем проблема културне политике показао и значајан број домаћих стручњака, који су се радо одазвали нашем позиву и својим присуством допринели квалитету овог скупа. Резултат тих напора јесте ова свеска/специјално издање часописа Нова српска политичка мисао, која доноси радове 22 аутора – стручњака за теоријска и практична питања културне политике: политиколога, социолога, културолога, историчара, филолога, етномузиколога, теоретичара медија, експерата за менаџмент у култури. Поред њихових, овде публикованих реферата, посебан квалитет скупа представљала је и веома квалитетна, жива, истовремено полемичка, али и толерантна дебата након појединих излагања. Из техничких разлога та занимљива дискусија овде није могла бити објављена, али су њен већи део забележили микрофони Другог и Трећег програма Радио Београда, као и камере РТС-а и РТВ-а.

Познато је да је, услед константних друштвених и политичких превирања, како оних релативно скорашњих, тако и оних који су онемогућавали озбиљнији социокултурни континуитет Србије још од освита модерног доба, веома тешко објективно и у целовитости сагледати реално стање српске културе и културне политике, и на основу тога одредити приоритете културног развоја. Пред ауторе је, стога, постављен низ питања, почев од оних општих – шта су то културна политика и културни идентитет, колико су и због чега они важни за Србију – па до ужих питања, која третирају неке конкретне феномене који су у спрези са културном политиком – глобализацију, транзицију, образовање, тржиште, медије, културне индустрије, маркетинг у култури итд.
Наравно, будући да је културна политика веома широко проблемско поље, и радови који се налазе пред нама овој теми приступају на различите начине, зависно од ширине захваћеног проблемског ткива, тачке фокуса, научне дисциплине и методологије, и крећу се у распону од начелних елабората, до студија случаја.

Публикацију отвара студија Љубише Митровића, који покушава да одговори на питање како се у условима транзиције треба одредити спрам модела културне зависности и како пронаћи сопствени културни модел. Лорна Штрбац проучава начине на које се у Србији испољава феномен културне глобализације, истичући факторе који утичу на појаву културних поремећаја, као и последице економског неолиберализма у култури. Анализирајући однос културне политике и идеологије, Ива Ненић испитује могућности и границе критичког деловања на културу кроз институције. Драгана Кањевац указује на фаталне културне стратегије српског друштва и разматра могуће правце оријентације културне политике. Неуспех српске транзиције у култури, као резултат изостанка правих краткорочних и дугорочних структуралних реформи и непостојања културне стратегије, истиче у свом раду Весна Ђукић-Дојчиновић. Каква је ситуација у домаћем образовању и колики је његов значај као културног ресурса и средства друштвеног и економског развоја у савременом свету, у коме се економски раст све више базира на знању, разматра Јасмина Нинков. Зоран Аврамовић истиче неке основне проблеме и унутрашње конфликте српске културне политике, попут актуелних дуалитета традиција–савременост, држава–тржиште и сл.
Проблем дефинисања и потребе за одбраном и афирмацијом савременог културног идентитета Србије тематизује у свом раду Триво Инђић, наглашавајући значај усклађивања са нормама међународног корпуса права садржаних у легислативи УН, Унеска, ЕУ и Савета Европе. Важност културног обрасца и културног идентитета у одређењу и вођењу културне политике преиспитује Бојан Јовановић, истичући као кључне проблеме српске културе њену подређеност политици и недостатак стратешки осмишљене, плански утврђене и концепцијски промишљене културне политике. Маринко Вучинић наглашава значај формирања стабилног културног обрасца и културне политике која неће бити предмет дневнополитичке манипулације. Слободан Владушић разматра позицију националне културе у савременом свету, наглашавајући важност балансирања између националног и универзалног. Саша Гајић истиче питање српског културног идентитета као кључно у сваком покушају дефинисања српске културне политике, наглашавајући важност успостављања континуитета са сопственим

идентитетским темељима и препоручујући приступ „обазриве отворености“.

На питање које су могуће стратегије развоја српске културе и да ли је Београд наш највећи адут у културном развоју покушава да одговори Игор Ивановић. Слободан Миладиновић анализира стање у српском образовном систему, на примеру либерализације високог образовања, са посебним нагласком на негативним последицама неконтролисаног јачања приватних универзитета. Начине на који идеолошки сукоби и поделе утичу на српску културу и како их превазићи разматра Слободан Антонић. О информацијској „мећави“ и форсирању таблоидне (не)културе у Србији, као плодном тлу за медијске манипулације, пише Зоран Јевтовић. Бранко Радун анализира могућност стварања једне постмодерне плуралистичке, европско-балканске културне политике, узимајући као парадигму „Пинк“ телевизијску мрежу. Ана Хофман разматра питање неправедне запостављености сеоске културе у постсоцијализму, на примеру судбине манифестације „Сусрети села“. Ивана Кроња проучава улогу медија и културних индустрија, музике и филма у спровођењу културне политике у Србији. Јована Папан преиспитује динамику и дијалектику односа између културног елитизма и популизма у музици. О сложеном односу света културе и актуелне медијске политике у Србији, која ствара вештачке поделе у култури, пише Дивна Вуксановић.

Након овог кратког прегледа садржаја публикације која је пред вама, важно је, наравно, напоменути и то да радови објављени у овом зборнику ни изблиза сасвим не покривају, нити исцрпљују ову веома захтевну и вишеслојну основну тему. Колико, са једне стране, покушавају да дају одговоре и решења на нека кључна питања, толико, са друге, отварају и нова питања и нове недоумице, указујући на неке, на први поглед, скривене проблеме културне политике, који у будућности морају бити подробније разматрани. Стога, овај зборник можемо, односно морамо схватити не као коначни исход, резултат и крај приче о културној политици у Србији, већ заиста као само почетни корак, увод у један нови, већи и још озбиљнији подухват, те и позив на даљи стручни, научни и јавни дијалог – са циљем да се у будућности још успешније прионе на размрсивање клупка великих питања, која појам „културне политике“ уопште, а посебно „културне политике у Србији“ поставља пред своје проучаваоце.

Јована Папан
Ђорђе Вукадиновић

САДРЖАЈ

НОВА СРПСКА ПОЛИТИЧКА МИСАО

Посебно издање 1/2008.

КУЛТУРНА ПОЛИТИКА У СРБИЈИ

САДРЖАЈ

Увод 3
Љубиша Митровић
Културна политика Србије – између културе зависности и трагања за сопственим моделом 7
Лорна Штрбац
Утицај глобализације на структуралне, политичке и културне промене у Србији 27
Ива Ненић
Институција као место наслагања: културна политика и еманципаторска интелектуална пракса 45
Драгана Канђевац
Српска културна политика – иронија, парадокс или оксиморон 51
Весна Ђукић-Дојчиновић
Транзиционе конфузије и дилеме културне политике у Србији – седам година касније 57
Јасмина Нинков
Коперникански обрт: дефинисање културе као средства економског и друштвеног развоја Србије 67
Зоран Аврамовић
Културна политика у Србији – између концептуализације и праксе 83
Триво Инђић
Политика културног идентитета 99
Бојан Јовановић
Културни образац и културни идентитет 107
Маринко М. Вучинић
Културна политика на ничијој земљи 117
Слободан Владушић
Крај националне културе 125
Саша Гајић
Проблеми српског културног идентитета 133
Игор Ивановић
Београд – културни центар Балкана 145
Слободан Миладиновић
Либерална економија и тржиште образовања: универзитет пред изазовом тржишног привређивања.. 153
Слободан Антонић
Културни рат у Србији 165

Зоран Јевтовић
Политичка (не)култура у загрљају таблоида 183
Бранко Радун
Културна „Пинк“ стратегија 201
Ана Хофман
Носталгија или субверзија: постсоцијализам и проблеми културних политика у руралној средини 209
Ивана Крона
Музика и филм као део националног културног идентитета – проблеми и стратегије 221
Дивна Вуксановић
Култура и медијске политике у Србији: „страбизам“ као симптом музичког поретка једне државе 237
Јована Папан
Од музичког шовинизма до музичке демократије: Како изнедрити сврсисходну културну политику у музици 245

Contents 255

Резимеи

Љубиша Р. Митровић
Филозофски факултет
Ниш

ИЗМЕЂУ КУЛТУРЕ ЗАВИСНОСТИ И ТРАГАЊА ЗА СОПСТВЕНИМ МОДЕЛОМ*

Сажетак: Савремено српско друштво разапето је између изазова модернизације и ретрадиционализације. По многим индикаторима то је аномично друштво са изразитим противречностима. Неолиберални модел зависне модернизације довео је до периферизације привреде, друштва и културе. Истраживање културног подсистема, у оквиру глобалног система, данас је вишеструко значајно. Девастација овог подсистема има катастрофалне после-дице, како по питању социо-културне интеграције друштва, тако и очувања националног идентитета, као и са становишта формирања развојних и еманципаторских потенцијала. У свом раду аутор критикује модел имитативне културе зависности и посебно разматра потребе и могућности дефинисања модела културне политике у условима транзиције, који би омогућио синтезу традиционалних и модерних

вредности и био у функцији напретка и слободе, а не нових облика поробљавања.
Кључне речи: културна политика, зависна модернизација, идентитети, напредак, еманципација.

Лорна Штрбац
Нова српска политичка мисао
Београд

УТИЦАЈ ГЛОБАЛИЗАЦИЈЕ НА СТРУКТУРАЛНЕ, ПОЛИТИЧКЕ И КУЛТУРНЕ ПРОМЕНЕ У СРБИЈИ

Сажетак: У раду се анализирају утицаји глобализације на структуралне, политичке и културне промене у Србији. Наглашена је чињеница да се СФРЈ распадала у специфичном глобалном контексту у којем се одвијао процес економске, политичке и културне глобализације. У западноевропским земљама и САД током деведесетих година доминантна идеологија је постала идеологија неолиберализма. У првом делу указано је на факторе који су утицали на појаву културних поремећаја у Србији да би се на тај начин избегао супротан начин тумачења политичке и културне нестабилности у Србији, по којем је та нестабилност детерминисана ендогеним „болестима“ националне културе и културне традиције Срба. Такође је истакнут феномен теоријске реактуелизације појма културе у социологији, али и феномен да је култура (у САД, и на Западу уопште) постала област сукобљавања између заговорника глобализма, односно глобалне културе, и заговорника постојећег светског политичког поретка, односно националне државе и националне културе. У последњем делу помињу се последице економског неолиберализма које се појављују у сфери културе и истиче потреба дефинисања културне политике у Србији, која би се суочила са изазовима који проистичу из процеса глобализације.
Кључне речи: глобализација, културни неолиберализам, културни поремећаји, нови антагонизам, глобална култура, национална култура.

Ива Ненић
Трећи програм Радио Београда
Београд

Институција као место неслагања:
културна политика и еманципаторска интелектуална пракса

Сажетак: У културну политику као пројекат или скуп друштвених производних пракси увек је утиснут прећутни или манифестни идеолошки дискурс. Није спорно да се идеологије, а најпре доминантна идеологија, безрезервно репродукују кроз институционалне и „спонтане“ аспекте културе: данас је за еманципаторско деловање путем културне политике кључно питање како по(д)мирити различите и често антагонистичке класне пројекте и интересе друштвених група који захтевају материјализацију свог идејног делокруга. Могућности и границе критичког деловања на културу кроз институције пратићу кроз три теоријска модела: однос идеологије и државних идеолошких апарата у марксистичкој филозофији Луја Алтисера, модел

културе као инстанци доминантних, резидуалних и емергентних пракси у студијама културе Рејмонда Вилијамса, и реформаторски учинак интелектуалаца путем институција у савременим студијама културе Тонија Бенета.
Кључне речи: идеологија, институција, Алтисер, студије културе.

Драгана Кањевац
Нова српска политичка мисао
Београд

Српска културна политика –
ИРОНИЈА, ПАРАДОКС ИЛИ ОКСИМОРОН

Сажетак: Овај рад се фокусира на неколико феномена. У првом делу указује се на непостојање културног обрасца и српске културне политике. Аутор указује на фаталне културне стратегије српског друштва и говори о погубном сукобу антикултурног и псеудокултурног стереотипа, те скреће пажњу на клановско и приватизовано одлучивање о култури и идеологизовање питања укуса. У последњем делу рада разматрају се могући правци оријентације културне политике.
Кључне речи: заједница, идентитет, антикултурни и псеудокултурни стереотип, политизована и маргинализована култура.
Драгана Кањевац

Весна Ђукић-Дојчиновић
Универзитет уметности
Београд

ТРАНЗИЦИОНЕ КОНФУЗИЈЕ И ДИЛЕМЕ КУЛТУРНЕ ПОЛИТИКЕ У СРБИЈИ – СЕДАМ ГОДИНА КАСНИЈЕ

Сажетак: На изборима 2000. промењен је режим, али не и систем. Демократски режим заменио је тоталитарни да би био успостављен систем који иде у сусрет потребама грађана, а не интересима тоталитарне елите. Да би таква визија жељеног система постала стварност, потребно је створити одређене услове. Неопходно је стратешко планирање развоја и подизање капацитета да се планирано оствари. При томе ће се нови режим разликовати од претходног само ако у остварењу нових демократских циљева користи нове, демократске инструменте. Али резултати истраживања културне политике указују на то да је Србија, и након седам година транзиције, и даље на самом почетку овог процеса. Колико год несавршена била претходна делегатска процедура усвајања дугорочних стратешких планова у Народној скупштини (укинута Милошевићевим уставом), то је ипак била јавна процедура какву нисмо имали до 2000. године. Пошто је стара процедура укинута, а нова није створена, Србија је и даље без културне политике и стратешког плана развоја који се односи на укупну територију државе. А без стратегије, хаотична и преокупирана дневнополитичким питањима, културна политика је неспособна да се приближи визији будућности културе у Србији.
Кључне речи: културна политика, територијално усмерење, стратешко планирање, визија, циљеви, инструменти.

Весна Ђукић-Дојчиновић

Јасмина Нинков
Библиотека „Милутин Бојић“
Београд

КОПЕРНИКАНСКИ ОБРТ: ДЕФИНИСАЊЕ КУЛТУРЕ КАО СРЕДСТВА ЕКОНОМСКОГ И ДРУШТВЕНОГ РАЗВОЈА СРБИЈЕ
Компетенције грађанина у економији заснованој на знању

Сажетак: Амартја Сен, добитница Нобелове награде за економију, сматра да је развој немогућ без културе. То значи да је култура, по својој повезаности с начином живљења, просторима и ускоj вези између образовања и друштва, недељива од услова потребних за економски развој. Европска унија препознаје европско културно наслеђе као непроцењиву имовину у економском смислу, и на том подручју подржава велики број пројеката. С обзиром на то да су закорачили у дигитални свет, музеји, библиотеке и архиви су кључни учесници у напредовању ка друштву које се заснива на знању и којим управља дигитална технологија, што је и циљ Европске уније. Акциони план е-Европе 2005. има за циљ савремене онлајн јавне службе у целој Европи (е-влада, услуге е-учење, е-здравствене услуге) и динамично окружење за е-пословање, као и оно што би све то омогућило, а то је широка распрострањеност информационе инфраструктуре која је приступачна, ниских цена и сигурна. ЕУ наглашава потребу за делатношћу која ће премостити дигитални јаз. Музеји, библиотеке и архиви могу помоћу персоналних рачунара да омогуће директни онлајн приступ, средства за онлајн учење, њихово особље може да подучава и могу пружити приступ информацијама потребним за развој е-пословања, што укључује и е-трговину (онлајн продаја) и употребу ИЦТ да би се променио традиционални ток обављања послова. Музеји, библиотеке и архиви могу помоћи развоју јаке локалне економије подржавајући локално пословање и индустрију.
Кључне речи: културна политика, економски развој, друштво засновано на знању.

Зоран Аврамовић
Филозофски факултет
Косовска Митровица

КУЛТУРНА ПОЛИТИКА У СРБИЈИ
– ИЗМЕЂУ КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЈЕ И ПРАКСЕ

Сажетек: Појам културне политике означава усмеравање културе у држави или у оквиру културних институција са јасно одређеним циљевима и приоритетима и инструментима којима се они остварују. Међутим, концепт културне политике мења се зависно од карактера државног поретка, али и у односу на текућу праксу културе у одређеном друштву. Постојање концепта културне политике није исто што и култура у стварном друштвеном животу, у организацијама и институцијама у којима се на (не)рационалан начин повезују културни актери. Указује се на основне проблеме културне политике у Србији: традиција–савременост, држава–тржиште, српско–иностранo (европско), Србија–Срби, културна елита–маса, евалуација организација и институција културе.

Кључне речи: културна политика, Република Србија, традиција, Европа, евалуација.

Триво Инђић
Институт за европске студије
Београд

ПОЛИТИКА КУЛТУРНОГ ИДЕНТИТЕТА

Сажетак: Последњи грађански и верски ратови на западном Балкану који су изазвали распад Југославије утицали су и на фрагментацију српског културног идентитета и потребу његовог новог дефинисања. Аутор сматра да је то главни задатак нове културне политике у Србији, која при томе мора да води рачуна о све бројнијим нормама међународног корпуса права културног идентитета. Изворе тог права аутор налази у легислативним активностима УН, Унеска, ЕУ и Савета Европе. Указује се на нужност инкорпорације ових права у области културне политике Србије и на послове који у овом погледу очекују министарство културе.
Кључне речи: културни идентитет, културна права, културна политика, српски народ, Србија.

Бојан Јовановић
Балканолошки институт САНУ
Београд

КУЛТУРНИ ОБРАЗАЦ И КУЛТУРНИ ИДЕНТИТЕТ

Сажетак: У раду се преиспитује важност културног обрасца и културног идентитета у одређењу и вођењу културне политике. Указујући на разлику између обрасца културе и културног обрасца, аутор оспорава већ уврежено мишљење да код нас до сада није створен културни образац и да није било покушаја да се он формира. Анализа главних периода омеђених светским ратовима показује да је у Србији управо током 20. века створено неколико културних образаца, али да ниједан није био дуготрајан. Радикалне промене доводиле су до културних дисконтинуитета и формирања једног дуготрајног прелазног стања које се огледа у нашем недовољно јасном и често конфузном идентитету.
Кључне речи: култура, политика, образац, идентитет, карактер, менталитет.
Бојан Јовановић.

Маринко М. Вучинић
Нова српска политичка мисао
Београд

КУЛТУРНА ПОЛИТИКА НА НИЧИЈОЈ ЗЕМЉИ

Сажетак: У овом тексту је проблематизовано питање противречног односа културе и политике и њихово прожимање. Основно опредељење изнето у овом тексту садржано је

у тврдњи да ми у нашем друштвеном и политичком животу немамо јасно одређену и на базичним цивилизацијским и вредносним приоритетима засновану и одрживу културну политику. Неопходност изградње културне политике поставља се пред наше друштво као један од значајнијих захтева и неопходности. Само политика која је прожета и оплемењена културом може обезбедити поштовање и спровођење демократских стандарда у развоју друштва. Култура се у нашем друштву налази у великом дезинтеграционом процепу, с једне стране је надирућа и све присутнија комерцијализација, а са друге стране потреба да се држава и друштво одреде према захтевима да воде културну политику која неће бити само израз слободног тржишта и дневне коњуктуре.
Кључне речи: Културни образац, културна политика, транзиција и култура, политика и култура, дезинтеграција културе, образац културе, пинкоидиотизација, комерцијализација, демократија и култура.

Слободан Владушић
Филозофски факултет
Нови Сад

КРАЈ НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ?

Сажетак: Рад најпре реферише о духовној клими унутар које се поставља питање о националној културној политици, да би потом указао на чињеницу да не постоји невина култура која неће имати своје политичке импликације. У том смислу, у другом делу рада промишљају се могуће смернице државне културне политике у Србији. Наводе се два различита, али подједнако важна државна интереса: са једне стране то је интеграција у европски културни простор, а са друге очување оних културних „дисциплина“ које услед специфичног медија не могу бити потпуно интегрисане, па им у том смислу прети опасност да буду оптужене за провинцијализам и на тај начин отписане.
Кључне речи: нација, национализам, културна политика, глобализација.
Слободан Владушић

Саша Гајић
Институт за европске студије
Београд

ПРОБЛЕМ СРПСКОГ КУЛТУРНОГ ИДЕНТИТЕТА

Сажетак: Питање културног идентитета је од круцијалног значаја за дефинисање не само културне политике већ и целокупног друштвеног развоја. Без одређења спрам идентитетске основе друштва, културна политика као специфична активност креће се или око апстрактних парадигми одвојених од друштвене стварности, или се своди на институционалне покушаје да се постојеће индивидуално и колективно стваралаштво потпомогне без увиђања целине културног живота и његовог најподеснијег усмерења. У српској интелектуалној јавности присутна су два тумачења проблема српског културног идентитета. По једнима, основ проблема лежи у чињеници неизграђености или непостојању јасног културног идентитета узрокованог политичко-историјским

догађајима и идеолошко-културним експериментима, док други сматрају да овај културни идентитет, потпуно или у највећој мери, постоји, али је сам по себи проблематичан, поводом њега постоји проблем, и то из различитих разлога. Рад стога проучава природу традиционалног и модерног српског културног идентитета у његовом историјском развоју, уочавајући специфичности, и закључује да он није „израз заосталости, ксенофобије, нити ауторитарности“, већ је у бити „резервисано отворен“, еластичан и функционише на принципима контратеже, баланса између различитих утицаја, дајући им особени печат, већ у складу са својом граничном цивилизацијском позицијом, те да такву своју улогу треба да обнови и задржи.
Кључне речи: српски културни идентитет, културни образац, културноисторијски тип, православље, псеудоморфоза.

Игор Ивановић
Нова српска политичка мисао
Београд

Београд – културни центар Балкана

Сажетак: Намера овог рада јесте да истакне важност централног положаја Србије на Балкану, што јој омогућава да постане врста културног лидера у региону. Уместо да се сведе, попут својих суседа, првенствено на увозника културе великих евроатлантских империја, Србија би требало што пре да искористи своје потенцијале – позицију, сличност језика, сродност религије, традиције и историје са државама у региону, и да, кроз повлачење низа добро осмишљених потеза, на време стекне ненадокнадиву предност као стартер у новонасталој културној трци. Како сада ствари стоје, најбољи и најперспективнији српски бренд је Београд, првенствено због географског положаја и политичког значаја. Међутим, Београду недостаје креативни визионарски дух да би искористио велику шансу која му се указује – он мора, својом богатом и шароликом културном понудом, као и својом огромном енергијом, да осветли целу Србију.
Кључне речи: култура, културни центар, Београд, културна политика, културни бренд, српски бренд.

Слободан Миладиновић
Факултет организационих наука
Београд

ЛИБЕРАЛНА ЕКОНОМИЈА И ТРЖИШТЕ ОБРАЗОВАЊА
Универзитет пред изазовом тржишног привређивања

Сажетак: Овај рад представља критички осврт на неке од негативних последица убрзане либерализације високог образовања чији је крајњи исход појава великог броја приватних факултета и универзитета. Нарастање приватног сектора у сфери високог образовања има за последицу и развијање идеје о појави конкуренције и конкурентске борбе на образовном тржишту. Нагласак је стављен на чињеницу да сада образовање

излази на тржиште и постаје роба као свака друга. Услед тога тенденциозно се смањује квалитет знања које добијају студенти, те коначни производ образовног процеса уместо знања постаје диплома. Аутор у овом раду настоји да уз извесну дозу социолошког сарказма укаже на неке од негативних, пре свега по државни универзитет, последица неконтролисаног јачања приватних институција високог образовања.
Кључне речи: образовање, универзитет, приватна иницијатива, тржиште, квалитет.

Слободан Антонић
Филозофски факултет
Београд

КУЛТУРНИ РАТ У СРБИЈИ

Сажетак: У овом раду се, најпре, одређује појам културног рата. То је рат који једна фракција културне елите води против одређених вредности. Затим се показује како он изгледа у САД. Након тога, прелази се на случај Србије. Културни рат се испитује кроз драму Пад Биљане Србљановић. Потом се објашњава механизам успостављања културне хегемоније у елити који не спада у културни рат, али води истом циљу. То је осмотски систем опонашања у култури. О њему се говори у трећем делу рада. Коначно, у закључку, указује се на појаву институционалног империјализма и залаже се за стварну деполитизацију српских културних установа.
Кључне речи: идеологија, култура, политика, елита, демократија

Зоран Јевтовић
Мегатренд универзитет
Београд

ПОЛИТИЧКА (НЕ)КУЛТУРА У ЗАГРЉАЈУ ТАБЛОИДА*

Сажетак: Информацијска мећава у којој већ увелико живимо код грађана Србије изазива одређени степен засићености, тако да креатори јавног мњења чине све веће напоре како би медијске садржаје приближили конзументима. Под плаштом жуте штампе прикрива се огорчена политичка борба странака које учествују у власти, тако да се у дневним листовима често одвија невидљива битка центара моћи, обавештајних служби, остатака старог поретка и новог режима. Површне, провокативне, понекад измишљене, а неретко и манипулативне поруке све више заглушују комуникацијске канале, тако да садржајима доминира инфотаинмент у разним облицима и форматима. Тако се медији клонирају, новине постају унисоне, електронски медији личе као јаје јајету јер у комуникационом рогу обиља – како га метафорично назива медијски барон Руперт Мардок – нема критичности и провокативности. У изобиљу конфекцијских вести и контролисаних информација избор постаје важнији од снабдевања, тако да брзо и агресивно таблоидно новинарство, нудећи сурогат забаве, румора и информисања, постаје мегатренд нове генерације. Форсирајући таблоидну (не)културу, нова десница развија стратегију „ауторитарног популизма“ којом појачава државну контролу над неразвијеним грађанским друштвом. Тако се јавност трансформише у политички циркус којим се лако манипулише јер таблоидна публика не води критичке расправе, али

одлучује на гласачким местима. Друштвену противтежу могуће је створити само конституисањем медијски писмене јавности, појавом одговорности на тржишту информација, професионалном саморегулацијом, ефикасним функционисањем правосуђа и одговорном националном културном стратегијом.
Кључне речи: медији, промене, таблоиди, политички ставови, култура, јавност.

Бранко Радун
Нова српска политичка мисао
Београд

КУЛТУРНА „ПИНК“ СТРАТЕГИЈА

Сажетак: Аутор се у првом делу бави анализом српског културног идентитета у протекла два века у којој постоји културна дихотомија. Затим се анализира могућност једне постмодерне плуралистичке културне политике која би помирила „европско“ и „балканско“ у домаћој култури. У другом делу разматра се стање културних институција и медија, али и могућност њихове сарадње, која је услов успешне културне политике у времену глобализације.
Кључне речи: Културни идентитет, културна дихотомија, Вук и Доситеј, културне институције и медији.

Ана Хофман
Универзитет Нова Горица
Словенија

НОСТАЛГИЈА ИЛИ СУБВЕРЗИЈА:
ПОСТСОЦИЈАЛИЗАМ И ПРОБЛЕМИ КУЛТУРНИХ ПОЛИТИКА У РУРАЛНОЈ СРЕДИНИ

Сажетак: Дезинтерграција система културно-просветних заједница (КПЗ), које су представљале основу културне политике у руралним срединама током социјализма, резултирала је одсуством јасних стратегија културне политике у постсоцијалистичком контексту. Манифестација „Сусрети села“, као једна од главних програмских акција КПЗ-а у селима, окарактерисана је као ирелевантна и институционално запостављена. На основу анализе официјалног и индивидуалних дискурса о „Сусретима села“, рад показује разлике између доминантног дискурса и личних наратива људи из руралних средина о социјалистичким култуним праксама. Приче учесника и организатора не иду у прилог тврдњи да је већина манифестација под државним патронатом у социјализму представљала вештачку и наметнуту форму културне аквиности, већ управо супротно, осветљавају значајну улогу ових културних пракси у њиховом свакодневном животу, као битан елемент социјалне кохезије.
Кључне речи: културне политике, рурална култура, социјаличке културне праксе, „Сусрети села“, носталгија.

Ивана Крања
Универзитет уметности
Београд

МУЗИКА И ФИЛМ КАО ДЕО НАЦИОНАЛНОГ КУЛТУРНОГ ИДЕНТИТЕТА
– ПРОБЛЕМИ И СТРАтегиЈЕ

Сажетак: У сврху расправе о стратегијама културне политике у погледу тзв. културних индустрија музике и филма, овај рад пружиће један крађи осврт на то шта се догодило са феноменом турбо-фолка, хиперпродуктивне српске, као и балканске, кич-музичке индустрије након деведесетих. Затим ћемо се осврнути на нова догађања у домаћој кинематографији, посебно на стратегије везане за националне и интернационалне филмске фестивале у Србији и њихову рецепцију у домаћој јавности.
Кључне речи: музика, филм, културне/креативне индустрије, идеологија, турбо-фолк, национална кинематографија.

Дивна Вуксановић
Факултет драмских уметности
Београд

КУЛТУРА И МЕДИЈСКЕ ПОЛИТИКЕ У СРБИЈИ: „СТРАБИЗАМ“ КАО СИМПТОМ МУЗИЧКОГ ПОРЕТКА ЈЕДНЕ ДРЖАВЕ

Сажетак: Циљ текста јесте да укаже на комплексне односе који се успостављају између света културе с једне, и актуелне медијске политике у Србији с друге стране. Изабрани пример који је елаборирaн у чланку демонстрира однос савремене музичке културе и медијске сцене у нас, и уједно треба да укаже на чињеницу да идеолошка поларизација два доминантна културна модела, које симболички представљају музички спектакли „Ехит“ и „Гуча“ јесте, заправо, производ медијског привида који је идеолошки програмиран тако да не репрезентује само поделе у домену културног живота, већ и расположеност саме државе. Ова привидна поларизација, која се везује за домен културне политике, а одражава, наводно, на државу и њене основне вредности, у целини узевши, производ је медијског деловања, које би ваљало сагледати у ширем контексту узајамно конфликтних, али и прожимајућих процеса глобализације и трибализације, према којима се тек (критички) одређује и, у исто време, отвара поље истинског културног раста и деловања.
Кључне речи: култура, медијске политике, музика, спектакл, глобализација, трибализација, утопија.

Јована Папан
Нова српска политичка мисао
Београд

ОД МУЗИЧКОГ ШОВИНИЗМА
ДО МУЗИЧКЕ ДЕМОКРАТИЈЕ:
Како изнедрити сврсисходну културну политику у музици

Сажетак: Познавање стварних и аутентичних културних потреба становника Србије и развијање стратегија културне политике у музици која би успешније кореспондирала са

овим потребама једини је пут ка остваривању концепта „културне демократије“ који би могао донети видљиву добробит свим грађанима и друштву у целини. Само уколико се реално и трезвено сагледавање ситуације узме као полазиште, културна политика је у стању да адекватно анимира и мотивише све друштвене слојеве, доведе до унапређења и обогаћења директне културне партиципације и разбијања постојећих културних шаблона. У том смислу су дугогодишња стигматизација конзумената фолк музике, или наметање „урбаног“ културног стила као једине алтернативе поступци који воде занемаривању и маргинализацији великог дела потенцијалних партиципаната у култури. Наравно, културна политика никако не сме да се своди на пуко повлађивање постојећим културним потребама – развијање естетичке евалуације и критичког суда укуса код становништва треба да буде високо на листи приоритета културне политике. Изузетно је, такође, важно да у полемику око тога шта су пожељне вредности у музици буду укључени сви друштвени слојеви и све публике укуса.
Кључне речи: културна политика, културна партиципација, популарна култура, турбо-фолк, системи вредности.

Contents and summaries

Ljubiša Mitrović
CULTURAL POLICY IN SERBIA – BETWEEN
DEPENDENCY CULTURE AND A SEARCH
FOR ITS OWN MODEL

Summary: Contemporary Serbian society is torn between the challenges imposed by the processes of modernization and retraditionalization. Many indicators show it is an anomic society with glaring contradictions. A neo-liberal model of dependent modernization has led to the marginalization of economy, society and culture. A study of a cultural subsystem, within the global system, is significant in many aspects. The devastation of this subsystem has had a negative impact both on socio-cultural integration of society, preservation of national identity and on the formation of developmental and emancipation potentials. In this paper the author criticizes a model of imitational dependency culture and discusses the needs and possibilities of defining a model of cultural policy during transition, which would enable a synthesis of traditional and modern values and would help to promote further development and freedom instead of new forms of slavery.

Key words: Cultural policy, dependent modernization, identity, development, emancipation.

Lorna Štrbac
THE IMPACT OF GLOBALIZATION ON STRUCTURAL, POLITICAL AND CULTURAL CHANGES IN SERBIA
Summary: This paper analyzes the influence of globalization on structural, political and cultural changes in Serbia. The focus is on the fact that the former Socialist Federal Republic of Yugoslavia collapsed in the very specific global context where the process of political, economic and cultural globalization was spreading. During the 1990s in the West European countries and US the dominant ideology was neoliberalism. Economic, political and cultural neoliberalism made a consistent project whose function is to legitimize global changes. Another point were factors that generated the appearance of cultural disorders in Serbia so as to avoid a different approach toward political and cultural instability in Serbia, by which the instability was generated with an internal “disease” of the national culture and cultural tradition of the Serbs. The author also emphasized the reactualization of the notion-culture in sociology and the phenomenon that culture has become the sphere of confrontation between proponents of globalism and global culture on the one hand and proponents of the national state and culture on the other. The author concludes that cultural policy in Serbia has to confront many new problems generated by globalization.
Key words: Globalization, cultural neoliberalism, cultural disorders, new antagonism, global culture, national culture, cultural policy.

Iva Nenić
INSTITUTION AS A PLACE OF DISCORD:
CULTURAL POLICY AND EMANCIPATORY
INTELLECTUAL PRACTICE
Summary: A tacit or manifest ideological discourse is always imprinted upon cultural policy realized in the form of projects or as a mass of social production practices. It is obvious that ideologies, especially the dominant ones, are endlessly reproduced through institutional and “spontaneous” aspects of culture: the key question for emancipatory involvement through cultural policy nowadays is how to settle the different and often antagonistic class projects and social groups’ interests which require that their ideological domain be materialized. The possibilities and boundaries of critical action upon culture through various institutions will be observed through three theoretical models: the relation between ideology and state ideological apparatus in Marxist philosophy of Louis Althusser, models of culture as instances of dominant, residual and emerging practices in culture studies of Raymond Williams, and the reform influence through institutions in contemporary culture studies of Tony Bennett.
Key Words: ideology, institution, Althusser, cultural studies.

Dragana Kanjevac
SERBIAN CULTURAL POLICY –
IRONY, PARADOX OR OXYMORON?
Summary: This paper focuses on several phenomena. In the first part the author emphasizes

the absence of cultural pattern and Serbian cultural policy. The author emphasizes the fatal cultural strategies of Serbian society and shows the fateful conflict of anti-cultural and pseudo-cultural stereotypes, stressing the presence of clan and privatized decision-making in culture, and the ideologically-influenced nature of taste. The second part of the paper deals with possible orientations of cultural policy.
Key words: community, identity, anti-cultural and pseudo-cultural stereotypes, politicized and marginalized culture.

Vesna Đukić-Dojčinović
TRANSITIONAL MAYHEM AND DILEMMAS OF CULTURAL POLICY IN SERBIA – SEVEN YEARS LATER
Summary: In the election held in 2000 the regime was changed, but the system as such was not. The democratic regime replaced the totalitarian one, and that entailed that the system too has to be based on democratic values. That system should meet real demands of citizens instead of a certain assumed set of interests defined by a totalitarian elite. Once a vision of a desirable system is established, it requires conditions for putting it into practice. Strategic planning of development and building up of capacities are essential for carrying out this plan. The new regime was to be considered different from the former only if its instruments for achieving the desired objectives were genuinely democratic. But the findings of the study of cultural policies in Serbia lead us to the conclusion that after seven years of transition Serbia is still at the beginning. However imperfect the former delegation procedure (abolished by Milošević's Constitution) was, it was public, and there was no such procedure before 2000. Serbia still does not have a cultural policy and strategic plan devised for its territory as a whole. And without a strategy, cultural policy is chaotic and preoccupied with day-to-day issues, incapable of attaining a long-term vision of a structural reform of the system of culture.
Key words: cultural policy, territory-oriented, strategic planning, vision, goals, instruments.

Jasmina Ninkov
COPERNICAN REVOLUTION: DEFINING CULTURE
AS A MEANS OF ECONOMIC AND SOCIAL DEVELOPMENT OF SERBIA
Competences of the Citizen in knowledge-based Economy

Summary: Amartya Sen, the Nobel prize-winning economist, believes that there can be no sustainable development without culture. This means that culture, through its relationship with lifestyle, sense of place, education and social cohesion, is an integral part of the conditions for economic success. The European Union recognizes that Europe's cultural heritage is a precious asset in economic terms and supports a number of projects in this area. Because of their experience in the digital world, museums, libraries and archives, they are key players in the rapid progress towards a knowledge-based society driven by digital technologies, which is one of the goals of the European Union. The e-Europe 2005 Action Plan objective is that Europe should have modern online public services (e-Government, e-learning services, e-health services) and a dynamic e-business environment and, as an enabler of these, widespread availability of broadband access at competitive prices and a secure information infrastructure. The EU is addressing the need for policies to bridge digital boundaries. Museums, libraries and archives can provide direct online access via PCs; they offer possibilities for online learning;

their staff can provide training and access to information to support the growth of e-business, which embraces both e-commerce (online trading) and the use of ICT to transform traditional business procedures. Museums, libraries and archives can help develop a strong local economy by supporting local business and industry in a number of ways. The bad economic situation in Serbia can only be changed through a completely deferent approach to citizen's competences, which means that cultural development connected with education can be crucial.
Key words: cultural policy, economic development, knowledge-based society.

Zoran Avramović
CULTURAL POLICY IN SERBIA
– BETWEEN CONCEPTUALIZATION AND PRACTICE
Summary: The concept of cultural policy implies the direction that culture takes on within a state or within the institutions of culture that have clearly defined aims and priorities, and instruments to achieve them. However, the concept of culture policy can vary depending on the political structure of the state, and in relation to current culture practices within a society. The existence of the cultural policy concept differs from the concept of culture within a real social life environment, in organizations and institutions which connect cultural participants in an (un)rational way. The author highlights the essential cultural policy issues in Serbia: tradition vs. modern tendencies, state vs. market, Serbian vs. foreign (European), Serbia vs. Serbs, culture elite vs. the masses, the evaluation of culture organizations and institutions.
Key words: cultural policy, Republic of Serbia, tradition, Europe, evaluation.

Trivo Inđić
POLICY OF CULTURAL IDENTITY
Summary: The latest civil and religious wars in the western Balkans which caused the disintegration of Yugoslavia, also had an impact on the fragmentation of Serbian cultural identity and the need for redefining it. The author maintains that this is the main task of the new cultural policy in Serbia, which must take into account the numerous norms of the international body of cultural identity rights. The author identifies legislative activities of the UN, UNESCO, EU and the European Council as sources of these rights. The necessity to incorporate these rights into Serbian cultural policy and in all activities that the Ministry of Culture will undertake in this capacity is particularly emphasized.
Key words: cultural identity, cultural rights, cultural policy, Serbs, Serbia.

Bojan Jovanović
CULTURAL MODEL AND CULTURAL IDENTITY
Summary: The paper explores the importance of cultural pattern and cultural identity in determining and conducting cultural policy. By emphasizing the differences between patterns of culture and cultural patterns the author questions the popular opinion that a cultural pattern has still not been created in Serbia, and that there have been no attempts to create it. An analysis of major periods in history determined by world wars shows that several cultural patterns were created in Serbia during the 20th century, but none of them was long-lasting. Radical changes led to cultural discontinuity and the forming of a lasting transitional phase which is mirrored in the insufficiently precise and often confusing Serbian identity.

Key words: culture, politics, pattern, identity, character, mentality.

Marinko M. Vučinić
CULTURAL POLICY ON NO-MAN'S-LAND
Summary: This text deals with the contradictory nature of the relationship between culture and politics, and their intertwining. The basic opinion stated within the text lies in the statement that we do not have a clearly defined and stable cultural policy which should be based on civilization priorities. The need to establish such cultural policy is set before our society as one of the most important demands. Only a policy ennobled by culture can gain the necessary respect and start the implementation of democratic standards within a developing society. In our society culture is currently within a great disintegration void, on the one side flanked by the aggressive and ever present commercialization, and on the other, by the need to determine the state and the society on the basis of demands to lead a cultural policy which is not merely an expression of free market and daily circumstances.
Key words: cultural pattern, cultural policy, transition and culture, politics and culture, disintegration of culture, pattern of culture, "pinkidiotization", commercialization, democracy and culture.

Slobodan Vladušić
THE DEMISE OF NATIONAL CULTURE?
Summary: The paper first states the spiritual climate within which the question of national cultural policy is posed, and proceeds to emphasize the fact of the non-existence of an innocent culture without its political implications. The second part of the paper deals with possible ways to solve the issues of Serbian cultural policy. Two different but equally important state interests are mentioned: on the one hand the question of integration into the European cultural space, and on the other, the keeping of certain cultural "disciplines" which cannot become fully integrated due to the specificity of the medium, and are therefore in danger of being accused of provincialism and of being discarded.
Key words: nation, nationalism, cultural policy, globalization.

Saša Gajić
THE ISSUE OF SERBIAN CULTURAL IDENTITY
Summary: The issues of cultural identity are of crucial importance in defining not only cultural policy but the overall social growth. If not defined against the identity basis of a society, cultural policy as a specific activity either revolves around abstract paradigms detached from social reality, or is reduced to institutional attempts to aid existent individual and collective creativity without grasping the overall importance of cultural life and its most suited direction. There are two separate schools of thought concerning the issue of Serbian cultural identity. According to one school, the root of the problem lies in the absence or malformation of a clear cultural identity, caused by the political and historical events and ideological and cultural experimentation. The other school believes that this cultural identity exists either fully or mostly developed, but that its quality is doubtful in itself due to various reasons. This paper therefore investigates the nature of traditional and modern Serbian cultural identity within its historical

growth, noting its particularities. The author concludes that this identity is not an «expression of backwardness, xenophobia or authoritarian ideology», but an essentially «reservedly open», elastic notion functioning on principles of counter-balance between various influences, giving them a unique quality, in keeping with its own position as a model based on neighboring but conflicting civilizations, which is a role to be renewed and maintained.
Key words: Serbian cultural identity, cultural pattern, cultural and historical type, Christian orthodoxy, pseudomorphosis.

Igor Ivanović
BELGRADE – CULTRAL CENTER OF THE BALKANS
Summary: The aim of this paper is to highlight the importance of the fact that Serbia is situated in the center of the Balkans, which allows it to become a kind of cultural leader in the region. Rather than being reduced to an importer of culture from great Euro-Atlantic empires, like its neighbors, Serbia should make full use of its potentials as quickly as possible – its location, cognate languages, religion, tradition and history similar to those of other states in the region and, by making a series of carefully planned moves, it should also gain the upper hand in the new race once and for all. As matters now stand, Serbia's best and most promising brand is Belgrade, primarily because of its location and political importance. However, Belgrade lacks a creative visionary spirit to seize a great opportunity at hand – it has to cast its light all over Serbia by its rich and versatile cultural offer and boundless energy.
Key words: culture and cultural center, Belgrade, cultural policy, cultural brand, Serbian brand.

Slobodan Miladinović
LIBERAL ECONOMY AND THE EDUCATION MARKET
The University before the Challenge of Market Economy

Summary: This paper is a critical overview of the negative consequences of speedy liberalization of higher education whose final product is mushrooming of private colleges and universities. The growth of the private sector within the higher education system has resulted in the development of the idea of competition and competitive struggles on the education market. The fact that education has become trading goods as any other is emphasized. This leads to an intentional decrease of knowledge that students receive, due to which the final result of the educational process is receiving a diploma instead of gaining knowledge. The author of this paper tries to point out certain negative consequences of the uncontrolled growth of private institutions of higher education especially for state universities by using a certain amount of sociological sarcasm.
Key words: education, university, private enterprise, market, quality.

Slobodan Antonić
CULTURAL WAR IN SERBIA
Summary: This paper defines the meaning of the term cultural war. It is a war which one fraction

of the cultural elite wages against certain values. The paper shows what this war looks like in the USA, and then it goes on to present the situation in Serbia. The cultural war is investigated through the text of the play Pad ('The Downfall') by Biljana Srbljanović. It shows the mechanism for implementing a cultural hegemony which does not constitute a cultural war but instead leads to the same ends. This is an osmotic system of behavior in culture. The third part of the paper deals with this phenomenon. In the conclusion the author mentions the appearance of institutional imperialism and calls for depoliticization of Serbian cultural institutions.
Key words: ideology, culture, politics, elite, democracy.

Zoran Jevtović
POLITICAL (UN)CULTURE IN TABLOID EMBRACE
Summary: Information blizzard, which we all live in, makes Serbian citizens fed up with facts; therefore, public opinion makers have to double their efforts to bring media contents closer to consumers. Gutter press covers bitter political struggle between parties in power, and daily papers have thus become a place where the imperceptible battle between power centers, secret services, relics of the old regime and new leaders takes place. Self-disempowering of the state is simply hot air, while in reality political elites still decide which media will be privileged. Trivial, provocative, sometimes false and often manipulative messages block communication channels; infotainment dominates media contents in various forms and formats. All that leads to media cloning and uniformity of newspapers; electronic channels look the same, because nothing is critical or provocative in communication cornucopia (as media mogul Rupert Murdoch put it metaphorically). In an abundance of uniform news and controlled information, choice became more important than issuing, so that fast and aggressive tabloid journalism became a dominant trend of the new generation, offering a surrogate of entertainment, rumor and information.
Sex, death, scandals, fame and sensations are the backbone of modern values distortion, and by publishing such contents media provide fast appearance on the public scene. By imposing tabloid (un)culture, the new political right develops the strategy of "authoritarian populism", which tightens state control over an underdeveloped civil society. That is how the public becomes transformed into political hodgepodge. The public is easily manipulated because tabloid readers are never critical of anything, but they do make a difference when they vote. Social counterbalance can only be created by making the public media-literate, introducing responsibility at the information market, professional self-regulation, efficient judicature and a responsible cultural strategy.

Key words: media, changes, tabloids, political stance, culture, public.

Branko Radun
CULTURAL "PINK" STRATEGY

Summary: In the first part of the paper the author deals with the analysis of Serbian cultural

identity in the past two centuries, containing a cultural dichotomy. A possibility of forming a postmodernist pluralist cultural policy to connect the “European” and the “Balkan” elements in domestic culture is then analyzed. The second part deals with the current state of institutions of culture and media, as well as the possibility for their cooperation, as a condition for successful cultural policy in times of globalization.

Key words: cultural identity, cultural dichotomy, Vuk and Dositej, institutions of culture and media.

Ana Hofman
NOSTALGIA OR SUBVERSION: POSTSOCIALISM AND CULTURAL POLICY ISSUES IN RURAL ENVIRONMENTS

Summary: Disintegration of the system of cultural-educational associations (KPZ), which represented the foundations of the cultural policy in villages during socialism, resulted in absence of cultural policy strategies in the post-socialist context. Public events called “Village Gatherings,“ as one of the main cultural activities of KPZs in rural areas is proclaimed irrelevant and institutionally neglected. On the basis of the official and personal discourses of “Village Gatherings,“ this paper investigates differences between dominant discourse and personal narratives of the villagers about socialist cultural practices. The stories of participants and organizers challenge the dominant attitudes about state-sponsored public events in socialism as imposed and rigid public forms, illuminating the significance of these cultural practices in their everyday life strategies as important element of social cohesion.

Key words: cultural policy, rural culture, socialist cultural practices, village gatherings, nostalgia.

Ivana Kronja
MUSIC AND FILM AS PART OF NATIONAL CULTURAL IDENTITY – PROBLEMS AND STRATEGIES

Summary: In order to discuss strategies of cultural policies of Serbia in the domain of the so-called culture industries of music and cinema, this paper delivers an introduction to latest trends that have occurred in the “turbo-folk“ phenomenon, i.e. in the case of the hyper-productive, ultra-commercial and kitschy musical industry of Serbia and the Balkans which appeared in the 1990s. The paper provides an analysis of the new developments in domestic film industry, which include strategic planning (or un-planning) of recent national and

international film festivals in Serbia and their public reception.

Key words: music, film, culture/creative industries, ideology, “turbo-folk” music, national filmography.

Divna Vuksanović
CULTURE AND MEDIA POLICIES IN SERBIA: “STRABISMUS” AS A SYMPTOM OF MUSIC ORDER OF A STATE
Summary: The aim of this text is to point to the complex relations between the world of culture and current media policy in Serbia. The chosen example, which is worked out in detail in the text, demonstrates the relation between modern musical culture and Serbian media scene, and is also meant to point to the fact that the ideological polarization of the two dominant cultural models, symbolically represented by Guča and Exit, is a product of media illusion, which is ideologically programmed, and it thus represents not only the division in cultural life, but also the division of the state. This deceptive polarization, associated with the domain of cultural policy, and allegedly has an impact on the state and its core values, is generally a product of the media, which should be viewed in a wide context of the conflicting but interwoven processes of globalization and tribalization, toward which the field of genuine cultural action and growth opens and takes a (critical) stand against it.
Key words: culture, media policies, music, spectacle, globalization, tribalization, utopia.

Jovana Papan
FROM MUSICAL CHAUVINISM TO MUSICAL DEMOCRACY:
How to create an appropriate cultural policy in music

Summary: Knowing the real and authentic cultural needs of Serbian citizens and developing cultural policy strategies that would satisfy these needs is the only way to achieve the concept of “cultural democracy”, which could bring considerable benefits to all citizens and society as a whole. Only by taking a realistic and sober situation assessment as the starting point can cultural policy be able to adequately motivate all social classes, to enrich and improve direct cultural participation and break the existing cultural patterns. Long-term stigmatization of folk music consumers and the imposing the “urban” cultural style as its only alternative lead to neglect and marginalization of a large number of potential culture participants. Naturally, cultural policy cannot be reduced to a simple justification of current cultural needs – the development of esthetic evaluation and critical thinking among people should be high on the list of cultural policy priorities. It is also extremely important to introduce all social strata and all tastes into a debate concerning what is desirable and necessary in music.

Key words: cultural policy, cultural participation, popular culture, “turbo-folk” music, value systems.

NEW SERBIAN POLITICAL THOUGHT

Special edition 1/ 2008.

CULTURAL POLICY IN SERBIA

CONTENTS

Editorial 3
Ljubiša Mitrović
Cultural policy in Serbia – between the dependency Culture and
a search for its own model 7
Lorna Štrbac
The Impact of globalization on structural, political and cultural
Ghanges in Serbia 27
Iva Nenić
Institution as place of dicord: cultural policy and
emancipatory intellectual practice 45
Dragana Kanjevac
Serbian cultural policy – Irony, Paradox or Oxymoron 51
Vesna Đukić-Dojčinović
Transitional Mayhem and dilemmas of cultural policy
in Serbia – seven years later 57
Jasmina Ninkov
Copernican Revolution: Defining Culture as a means of
economic and Social development of Serbia 67
Zoran Avramović
Cultural policy in Serbia – between conceptualization
and practice 83
Trivo Inđić
Policy of cultural identity 99
Bojan Jovanović
Cultural model and cultural identity 107
Marinko Vučinić
Cultural policy on no-man's-land 117
Slobodan Vladušić
The Demise of National Culture? 125
Saša Gajić
The issue of Serbian cultural identity 133
Igor Ivanović
Belgrade – cultural center of the Balkans 145
Slobodan Miladinović
Liberal economy and the education market:
The university before the challenge of market economy 153
Slobodan Antonić
Cultural war in Serbia 165

Zoran Jevtović
Political (un)culture in tabloid Embrace 183
Branko Radun
Cultural „Pink“ strategy 201
Ana Hofman
Nostalgia or subversion: postsocialism and cultural policy
issues in rural environments 209
Ivana Kronja
Music and film as part of National Cultural Identity
– Problems and Strategies 221
Divna Vuksanović
Culture and media policies in Serbia: „strabismus“
as a symptom of music order of a Stete 237
Jovana Papan
From musical chauvinism to musical Democracy:
How to create a Appropriate cultural policy in music 245

Contents 255